

MOZIO ARRUNTA,
Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistema arreta-sare publiko antolatu gisa
defendatzeari buruzkoa

EH BILDU udal taldeko bozeramaile Reyes Carrere Zabalak, Udaltzaren Organo Araudiko 98. artikulua oinarri, honako MOZIO ARRUNT hau aurkezten du, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistema arreta-sare publiko antolatu gisa defendatzeari buruzkoa.

JUSTIFIKAZIOA

Gizarte Zerbitzuei buruzko abenduaren 5eko 12/2008 Legearen arabera, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistema “arreta-sare publiko antolatu bat da, erantzukizun publikokoa”, “titulartasun publikoko eta pribatu itunduko prestazio, zerbitzu eta horniduraz” osatua.

Euskal Autonomia Erkidegoko Gizarte Zerbitzuen I. Plan Estrategikoaren Ebaluazioa egiteko prozesuak argitara eman du Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemak jasan duen pribatizazio-politika bizia. Egoera hori askotan salatu bada ere, EAEko Gizarte Zerbitzuen I. Plan Estrategikoaren Ebaluazioak agerian utzi du honen dimentsioa. 2011. eta 2018. urteen artean, foru-aldundiek, adinekoentzako egoitzetan eta eguneko zentroetan plaza berriak irekitzeari utzi zioten —eta, kasu batzuetan, sare publikoko plazen kopurua murriztu egin zen—, eta Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemara arreta eta zaintza eske hurbiltzen ziren herritarrei ‘txeke-zerbitzuak’ ematen hasi ziren. Hala, 2011n EAEko administrazioek 1.753 ‘txeke-zerbitzu’ ematen zituzten, baina 7 urte geroago, 2018an, kopuru hori 2,5 aldiz handitu zen, 4.489 ‘txeke-zerbitzu’ izateraino.

Donostiako datuak ikusten baditugu, honako hau da Gizarte Ekintzako saileko memorietan jasotzen den eboluzioa:

EH Bildu talde politikoa
Grupo político EH Bildu

Ijentea, 1 - Tel. 943481027 - www.donostia.ehbildu.eus -
20003 Donostia eh_bildu@donostia.eus

Urtea	Emandako Zerbitzuari Lotutako Prestazio Ekonomikoak (ZLPE)
2014	99
2015	94
2016	131
2017	148
2018	228
2019	192

Gogoan izan behar dugu, Gizarte Zerbitzuen Plan Estrategikoaren arabera 2016tik aurrera ZLPEn bidez ordaindutako zerbitzuak plaza bihurtu behar zirela jasotzen zuela.

Gauzak horrela, zerbitzu publiko batek izan dezakeen privatizazio-modurik muturrekoenak hartu duen dimentsioa erabaki politiko batean oinarritzen da: Zerbitzuari Lotutako Prestazio Ekonomikoa 'zerbitzu-txeke' gisa instrumentalizatzea. Autonomia pertsonala sustatzeari eta mendetasun-egoeran dauden pertsonak zaintzeari buruzko abenduaren 14ko 39/2006 Legearen esparruan sortutako prestazioa, helburu argi batekin: "Arreta eta zaintzarako zerbitzu publiko edo itundu bat eskuratzea ezinezkoa denean soilik". Zerbitzuari Lotutako Prestazio Ekonomikoa, ordea, EAEn adinekoen arreta privatizatzeke erabili da, arreta-sare publikoaren estaldura murrizten zen bitartean.

Aurreko guztia EAEko Gizarte Zerbitzuen I. Plan Estrategikoaren ebaluazioa egiteko prozesuan azaleratu da. Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistema hedatzeko ibilbide-orri bat ezartzen zuen adostasun politiko zabal baten emaitza izan zen

EH Bildu talde politikoa
Grupo político EH Bildu

Ijentea, 1 - Tel. 943481027 - www.donostia.ehbildu.eus -
20003 Donostia eh_bildu@donostia.eus

plan hori, eta horren baitan honako hau erabaki zen: “2011n Zerbitzuari Lotutako Prestazio Ekonomikoak esleitutako plazak Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren txertatutako zerbitzuetako plaza (plaza arrunt) bihurtu beharko” dira. Aldiz, zazpi urtetan, Zerbitzuari Lotutako Prestazio Ekonomikoak Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemako plazen % 6,4 izatetik % 13,5 izatera pasatu dira. Jakitera eman den I. Plan Estrategikoaren Ebaluazio dokumentuak arrazoizkotzat aurkeztu nahi du inguruabar hori. Gainera, privatizazio-politika horren zilegitasuna aitortzeaz gain, kontsideratzen du ‘zerbitzu-txekeak’ kudeaketa-eredu bat gehiago direla — kudeaketa zuzenaren edo kontzertazioaren parekoa—, eta balioa ematen dio administrazioek “plaza” gehiago irekitzeko duten gaitasunari, inbertsio nabarmen txikiagoarekin. Are gehiago: ebaluazioak politika privatizatzaile hau beste sektore batzuetara zabaltzearen alde egiten du, hala nola bazterkeriaren edo desgaitasuna duten pertsonen arretara.

Aukera honek lotura estua du adinekoen arretan eta zaintzan irabaziak lortzea zilegi dela ulertzen duen ikuspegiarekin. ‘Negozio’ horretara 210 milioi euro baino gehiago bideratu dituzte administrazioek 2011 eta 2019 bitartean.

Priatizazioaren aldeko gestioak ondorio garrantzitsuagoak ditu zaintzaileek eta zainduak egunerokoan dituzten beharretan, eta, zoritxarrez, ezagunak dira: zaintzaren kalitatea murriztu egiten da; oso lan-prekarietate handia dakar berekin; erabat diluitzen da zaintzaren erantzukizun publikoa izatearen ideia oro; eta ekitaterik eza sortzen du arreta eta zaintza eskuratzean.

Covid-19ren pandemiak agerian utzi du egitura kolektiboak behar direla bizitza eta zaintzak konpontzeko. Lizuna da, hain zuzen ere, orain sakondu nahi izatea arreta eta zaintza beharrak merkantilizatzeko mekanismoetan.

Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren izaera publikoa aldatzeak eztabaida soziala eskatzen du, eta erakundeok gure jarrera azaldu behar dugu. Horregatik guztiagatik, EH BILDU udal taldeak honako mozio arrunt hau aurkezten du:

EH Bildu talde politikoa
Grupo político EH Bildu

Ijentea, 1 - Tel. 943481027 - www.donostia.ehbildu.eus -
20003 Donostia eh_bildu@donostia.eus

MOZIOA ARRUNTA

1.- Donostiako Udalbatzak hertsatuki eskatzen die Eusko Jaurlaritzari eta Gipuzkoako Foru Aldundiari, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren Donostiako arreta-sare publiko antolatua eta erantzukizun publikokoa bultzatzea.

2.- Donostiako Udalbatzak hertsatuki eskatzen die Eusko Jaurlaritzari eta Gipuzkoako Foru Aldundiari, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemari pribatizazio-politikak legitimatzeko, bultzatzeko eta hedatzeko ahalegin oro arbuiatzea.

3.- Donostiako Udalbatzak hertsatuki eskatzen die Eusko Jaurlaritzari eta Gipuzkoako Foru Aldundiari, arreta eta zaintzarako eskubide subjektiboko egoera batean, Zerbitzuari Lotutako Prestazio Ekonomikoaren funtzioa mugatu dezatela, soilik, aldi baterako prestazio edo zerbitzu bat eskuratzea bermatu ezin den egoeretara, baldin eta prestazio edo zerbitzu hori administrazio publikoak garatzen ari badira.

Donostian, 2020ko abenduaren 1ean

Reyes Carrere Zabala
EH Bildu udal taldearen bozeramalea